

Artikel uit het Droomjournaal Zomer 2009, uitgave van de Vereniging van de Studie van Dromen

Vrije bespreking van Organisationslandschaften

Ferry Veen

Organisationslandschaften, verder OL te noemen, is een gezamenlijke boek-uitgave van de vier auteurs Ahlers, Beumer, Mersky en Sievers. De schrijvers hebben een uitgebreide praktische en theoretische ervaring met moderne organisatieproblemen. Feitelijk is het een bundel artikelen vertrekkend vanuit de Social Dreaming optiek van Gordon Lawrence met verbindingen naar organisatie-ontwikkeling, socio-analytische inzichten en bijpassende methoden en technieken voor diagnose en interventie.

De grondgedachte is toch wel dat groepen, organisaties, samenlevingen... in het reine moeten komen met de onverwachte, onbewuste en onvoorspelbare gebeurtenissen in en rond de (eigen) organisatie. Dit is een zware opgave, omdat elk eigentijds bedrijf verwickeld is in complexe processen van economisering, herstructurering en 't vinden van culturele oplossingen.

Vaak slaagt een organisatie daar *niet* in. Dan ontstaat er zoiets als een *gekke (crazy) rationaliteit* en een *psychotische organisatie*. Dit is wellicht het belangrijkste thema van het boek. Het inzicht dat onze moderne organisaties niet goed meer in staat zijn om op een redelijke, verstandige en wijze manier te functioneren.

Het begrip Landschaft in het woord OL, is dan ook goed gevonden. Wij leven anno 2009 in en rond een keur aan diverse organisaties die allemaal vreemde variaties vertonen rond het thema van *verstandig en wijs* organiseren.

OL besteedt veel aandacht aan de precieze uitwerking van de *gektes* en *psychotische* aspecten van de moderne bedrijfsvoering. Zo worden er gevallen besproken van de hedendaagse universiteiten, economisering van kennis, omgang met wrok en haat, totalitaire tendensen in management en rechtvaardiging van geweld en agressie. Steeds weer maken de auteurs aannemelijk dat we deze verschijnselen zowel vanuit een individueel als vanuit een sociaal collectief (analytisch) standpunt moeten benaderen en aanpakken.

Dit uitgangspunt wordt dan verder methodisch vertaald. In navolging van Bion (Engelse groepsdynamicus) en Gordon Lawrence gebruiken ze de Sphinx-metafoor als leidend principe. Kort gezegd betekent dit dat er expliciet ruimte en mogelijkheid wordt geboden voor werkers, managers, bestuurders... om *vreemd* organisatiegedrag te onderzoeken en te (leren) accepteren. Vaak maken deze methoden gebruik van de vrije associatie, omzetten van verontrustende ervaringen in beeld, tekeningen, video... en het gebruiken van kunstzinnige werkvormen als schrijven, verhalen vertellen, literatuur en het toepassen van nieuwe media.

Een centrale methode is de matrix-techniek, waarbij deelnemers in een sneeuwvlok-opstelling, daadwerkelijk vrij associeren en zo in contact komen met het onderbewuste van hun organisatie en de wereld anno 2009. OL maakt aannemelijk dat we niet alleen de *crazy-ness* van de moderne wereld kunnen leren en aanvoelen, maar dat wij ook met de hier boven beschreven methoden een heilzame invloed kunnen uitoefenen op al onze groepen en samenlevingsverbanden waarbinnen wij leven.

Tot slot de relatie tot droomwerk. Als de kern van droomwerk wellicht de *vrije associatie* is, dan loopt er nu een stevig lijntje tussen het individuele droomwerk (voortkomend uit onze slaap) en de verbeelding en fantasie in onze vrije tijd. Anderzijds kan die verbonden worden aan de innovatie, creativiteit en nieuwe rollen voor ons werk. Zo komen we in de buurt van de essentie van *social dreaming*, te weten... *een transformatie van denken, voelen en handelen*.

Samenvattend: OL is een up-to-date boek dat een diep inzicht biedt in al onze organisaties. Tevens levert het praktische methoden toepasbaar voor droomwerkers die zich op groepen en bedrijven richten. Voor de denkers onder ons biedt het een nieuw perspectief op onze wereld van vandaag.

OL wordt uitgegeven door EHP.Organisation, ISBN 978-3-89797-047-2 met tweetalige abstracts (Duits en Engels), kosten ongeveer 40 E, levertijd... gemiddeld 2 a 3 weken, te krijgen via de normale boekhandel.

Ferrie Veen
27 mei 2009
Rotterdam